

Dědické právo upravuje přechod majetkových poměrů zemřelého člověka na jiné osoby. Některá práva a povinnosti sice smrtí fyzické osoby zanikají, většina jich však biologickou existenci svého nositele přetrvává a přechází podle stanovených pravidel na další subjekty jako na právní nástupce zemřelého.

Článek 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod stanoví, že každý má právo vlastnit majetek, jehož dědění se zaručuje.

Základem dědického práva jsou tzv. dědické tituly, tj. právní důvody dědění. Podle dosud platné hmotněprávní úpravy dědění v zákoně č. 40/1964 Sb., občanském zákoníku, existují dva dědické tituly, a to (v pořadí dle právní síly): závěť a zákon.

Tématem mé diplomové práce je **Dědění ze závěti**. Toto téma jsem si zvolila, neboť mě problematika dědického práva velmi zajímá. Domnívám se, že základní povědomí o právní úpravě dědění by měl mít každý. Z mého pohledu je navíc tato oblast zajímavá proto, že bych se v budoucnu chtěla stát notářkou.

Mým hlavním cílem při psaní této diplomové práce je postihnout současnou právní úpravu dědění ze závěti v českém právním řádu, zasadit ji do (dle mého názoru nezbytných) historických souvislostí a konfrontovat ji s návrhy *de lege ferenda*.

Na následujících stránkách se zaměřím pouze na dědění na základě testamentu; problematikou dědění ze zákona se zabývat nebudu. Zároveň pomijím (i když ne zcela) úpravu řízení o dědictví, obsaženou v § 175a – 175zd zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu. Vzhledem k tomu, že i přesto je text mé diplomové práce poměrně rozsáhlý, rozhodla jsem se ho rozčlenit do několika spolu souvisejících kapitol a podkapitol.

První kapitola, nazvaná **Historické aspekty dědění ze závěti**, má čtenáři přiblížit dějinný vývoj celé problematiky. Ačkoli stěžejní část své diplomové práce věnuji samozřejmě platné právní úpravě, domnívám se, že by bylo chybou historii dědění ze závěti zcela opominout. Zejména podkapitoly o dědění na základě testamentu v římském právu a dle úpravy ve Všeobecném občanském zákoníku z roku 1811 považuji za klíčové. Cílem podkapitoly o dědění ze závěti podle zákona č. 141/1950 Sb., občanského zákoníku, je ukázat, jak moc do úpravy dědění na základě testamentu zasáhla změna režimu a státní ideologie v tehdejší Československu.

Ve druhé kapitole, s názvem **Obecné předpoklady dědění ze závěti**, se již věnuji platné právní úpravě. Aby mohlo dojít k realizaci dědického práva, musí být splněny následující předpoklady: smrt fyzické osoby – zůstavitele, existence dědictví, resp. pozůstalosti, právní důvod dědění, způsobilost dědice nabýt dědictví, absence odmítnutí dědictví povoláním dědicem, absence překážky v nabytí dědictví (příkaz k započtení na dědický podíl, dohoda o vypořádání dědictví). Jednotlivým předpokladům jsou věnovány samostatné podkapitoly.

Třetí kapitola nese název **Současná právní úprava dědění ze závěti** a v mé diplomové práci ji lze považovat za stěžejní. Proto je také rozčleněna do šesti základních podkapitol, které se dále dělí na podkapitoly dílčí.

Postupně se v této části zabývám charakterem závěti jakožto jednostranného právního úkonu, kterým zůstavitel pořizuje o svém majetku pro případ smrti, a formálními i obsahovými náležitostmi testamentu. Podrobně se věnuji jednotlivým formám závěti, tedy testamentu holografnímu, allografnímu a závěti ve formě notářského zápisu.

Jako instituty související uvádím vydědění a možnost ustanovení správce dědictví zůstavitelem. Vzhledem k tématu mé diplomové práce se blíže nezabývám možnostmi ustanovení správce dědictví soudem v řízení o dědictví, ačkoli i tuto eventualitu v textu zmiňuji.

Čtvrtá kapitola, s názvem **Právní úprava dědění ze závěti podle návrhu nového občanského zákoníku**, má čtenáři stručně představit osnovu nového kodexu občanského práva a úpravu dědění ze závěti v ní. Osnova vzniká pod vedením Prof. Dr. JUDr. Karla Eliáše a Doc. JUDr. Michaely Zuklínové, CSc. již osmým rokem. Text mé diplomové práce v této kapitole vychází z konsolidované verze návrhu nového občanského zákoníku ze 17. prosince 2007 a z odborných článků, publikovaných na dané téma. Jejich výčet uvádím v seznamu literatury.

Tato diplomová práce vychází z právního stavu k 1. březnu 2008.